

Brbotanje 2, 2013, akril na platnu / Acryl auf Leinwand, 144 × 40 cm

Priprava razstave: Olga Butinar Čeh, prof. umetnostne zgodovine in kustosinja razstave
Vorbereitung der Ausstellung: Olga Butinar Čeh, Professorin für Kunstgeschichte, Kuratorin der Ausstellung
Izdaja / Ausgabe ZDSLU, Ljubljana 2018
Odgovoren / Verantwortung Aleš Sedmak

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

REPUBLIK SLOWENIEN
MINISTERIUM FÜR KULTUR

ZDSLU
Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov
The Slovenian Association of Fine Arts Societies

Okno k sosеду
umetniška razstava
Fenster zum Nachbarn
Kunstaussstellung

Prostorski razmik I, 2007/08, akril na platnu / Acryl auf Leinwand, 100 cm × 80 cm

Bogdan Čobal
akademski slikar / akademischer Maler

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE
GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE
V CELOVCU

REPUBLIK SLOWENIEN
MINISTERIUM FÜR AUSWÄRTIGE ANGELEGENHEITEN
GENERALKONSULAT DER REPUBLIK SLOWENIEN
IN KLAGENFURT

Celovec / Klagenfurt, Radetzkystraße 26

14. 3. – 20. 6. 2018

Bogdan Čobal: Prostorski razmiki

V procesu abstraktnega likovno-vizualnega ustvarjanja Bogdana Čobala vidimo, da sta slikarstvo in grafika dokaj enakovredni likovni zvrsti, ki ju vedno razmišljujoči avtor neprenehoma dopolnjuje s teoretskimi raziskavami, saj je tudi resen likovni teoretik in pedagog. S teorijo in svojimi dognanji polemizira v okviru lastnega ustvarjalnega procesa, ko eksperimentira z različnimi oblikami ter materiali in ko razbija standardno celovitost slikovne površine. Podaja nam kar najbolj realistično iluzijo notranjosti, vsebine in globine prostora ter s sliko, katere atmosfera nas navaja na obdobje baroka, izstopa iz ozadja. Pri samem razstavljanju si vedno prizadeva in želi, da so likovna dela vključena v prostor tako, da se z njim zlijejo in povežejo v enotno celoto. Na ustvarjalni proces se Čobal skrbno pripravi in pri tem poseže kar po računalniku, s katerim ustvari prve vtise nastajajoče umetnine, pri vsem pa uporablja še računalniško simulacijo. Tudi sicer je računalnik njegovo pogosto likovno orodje in izrazno sredstvo. Lani je minilo 50 let od takrat, ko je prvič razstavljal po koncu študija na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, in v vsem tem obdobju je vedno iščoč avtor skrbno proučeval zakonitosti sveta, ki nas obdaja, in način, kako vanj stopiti kot umetnik. Kljub zagonetnim, že skoraj mističnim medprostorom, ki jih najdemo na njegovih slikah, ki so v glavnem zunaj klasične dimenzije »zlatega reza« in ki v svojem konceptu zapuščajo okvir slike ter ustvarjajo iluzijo vstopa likovnega dogajanja v polje zunaj nje, se ob njegovih delih počutimo kot v svetišču. Plemenita igra svetlobe in sence, barve in grafične, precizne obdelave likovne površine deluje izjemno estetsko in nas zelo hitro prepriča, da imamo pred sabo vrhunskega ustvarjalca, ki kljub ciklom, ki jim sledi, neprenehoma dodaja umetninam nova dognanja in se jih loteva vedno na drug način. Naj bo njegov opus še tako obširen, svojih slik nikoli ne pozabi, pri vsaki, ki jo je naslikal, ve za sleherno podrobnost, napako ali izboljšavo, saj so njegove kreacije pomemben del njega samega. Delovni proces pri Čobalovem ustvarjanju, novem iskanju, porajanju misli, sanj in spominov, ki naj nas ne bi bremenili, a so sestavni del našega jaza, je trajajoče dejanje, ki se lahko zavleče v daljše obdobje in traja več let, preden dozorita način in sistem ter nastane nov artefakt ali pa avtor začne nov cikel. Samo slikanje pozneje, ki je koncentrat dolgoletnih priprav, ko je že vse premišljeno in bolj ali manj dorečeno, pa lahko da novo umetnino le v nekaj urah. Avtor sam pravi, da intenzivno in naporno dela le takrat, kadar intenzivno razmišlja, da pa mora potem svoje misli le še udejanjiti. Na likovno površino, ki jo rad vedno znova preslikava, ko prejšnje dogajanje prekriva z novim, nanaša neke vrste informacijske plasti. Rob barve je pomemben element in definira notranjo formo, tako da okolica določa notranjost. Barva je v resnici pomemben sestavni del kozmosa in je elektromagnetno valovanje določenih valovnih dolžin. Barva je vsekakor zelo relativen pojem, ki ga sleherni posameznik dojema drugače (odvisno od fiziologije vidne poti). Brezmejnost prostora, ki jo slutimo ob avtorjevih delih,

je tako močno prisotna predvsem zato, ker je neskončnost omejena; če bi bila neomejena, je ne bi bilo in je ne bi zaznali. In prav prostor je na njegovih slikah glavni, primarni element, s katerim pa se umetniki pravzaprav ukvarjajo že od nekdaj, lahko bi rekli od Giotta naprej. Zaznava prostora tako v realnem svetu kot tudi na platnu je vizualna izkušnja, ki v resnici kaže na razdalje med posameznimi elementi, točkami in dogajanjem, ki jih umetnik slika na platno in mu pri tem z likovnimi posegi uspe ustvariti in interpretirati prostorsko globino. Je pa prostor, tako v realnem življenju, kot naslikan, osnovna komponenta resničnosti, pomeni svobodo, raztezanje in širitev v višino, širino in globino, kar je na likovnem polju zgolj navidezno in virtualno. Sleherni stvar v prostoru ima dimenzijo in obliko, pa tudi svojo pozicijo. Prostor ima »objektivno veljavnost« in tako Kant govori o »empirični resničnosti prostora«.

Pri Čobalovem slikarstvu vidimo, da posamezni toni povezujejo celoten prostor v sisteme in čas, ki ga zaznamo, čeprav ga na slikah ne moremo meriti, kot tudi sam nastali prostor moramo razumeti kot materializacijo in obliko naše lastne čutnosti. Ta pa ne sloni na izkušnjah ali zaznavah, temveč na naši predpostavki o prostorski zasnovi, katere odblesk prihaja do nas.

Nenavadnost njegovega dela je v tem, da rob barve vedno definira tudi prepoznavno mimetično, barva sama po sebi omogoča prepoznavanje predmeta ali oblike na sliki in kar je bilo prej na fizičnem robu, je zdaj na samem barvnem robu. Barvitost, prostor in prevladujoče grafično, saj so vse slike tudi grafično bogate, vedno drugačni način mišljenja in večno, nikoli zaključeno iskanje so dejstva, da avtor v okviru ustvarjanja še zdaleč ni povedal vsega in da je faza, ko je začel bolj ceniti lastno delo, ko se spomni vsake svoje slike, le napoved novega zanimivega, verjetno še bolj premišljenega in zrelega prihajajočega ustvarjalnega obdobja Bogdana Čobala.

Olga Butinar Čeh

Bogdan Čobal se je rodil v izgnanstvu leta 1942 v Zrenjaninu v Vojvodini (v Srbiji). Slikarstvo je študiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 1967 diplomiral. Zaposlen je bil v prosveti kot pedagog predmetov likovne umetnosti in likovne vzgoje ter kot izredni profesor slikanja, risanja in likovne teorije na oddelku za slikarstvo Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru. Imel je več samostojnih in skupinskih razstav doma in v tujini, je predsednik Umetniškega sveta Društva likovnih umetnikov Maribor. Živi in ustvarja v Mariboru.